

Tramping with tramps.

(Josiah Flynt Willard er en amerikansk Forfatter, der for at studere Vagabondvæsenet fra Grunden i 10 Aar i Amerika har levet sammen med »tramps«. Han har der efter givet sig i Kast med Udforskningen af den egentlige Forbryderverden, og vi gengive i det følgende første Afsnit af hans Bog — tramping with tramps, som ogsaa for Pø-nologer indeholder mange nye og interessante Synspunkter. W. siger i sin Fortale følgende: »Under mine Universitetsstudier i Berlin saa jeg, at flere af mine Kolleger i videnskabelige Laboratorier arbejdede paa at udforske de laveste Snyltedyrr og senere offentliggjorde deres Opdagelser i Bogform som værdifulde videnskabelige Bidrag. Naar jeg nu fortæller, hvad jeg har erfaret om menneskelige Parasitter, forekommer det mig, at jeg præsterer et lignende Arbejde med samme Formaal. Videnskabelig kan min Metode kaldes, for saa vidt som jeg har studeret mit Objekt paa dets egen Jordbund og under de for dette ejendommelige Betingelser. Dette maa være min Undskyldning — hvis en saadan behøves — for en Bog, som forsøger at give en Skildring af Trampvæsenet med lejlighedsvis Antydninger af dets Aarsager og Forslag til dets Afhjælp«).

Forbryderen er indtil den nyeste Tid udelukkende bleven studeret inden for Fængselsmurene. Her har man

underkastet ham en minutiøs Undersøgelse, og der eksisterer en omfangsrig Litteratur over Resultaterne. Der gives Masser af Bind om Forbrydernes Legeme, Hovedskal og Ansigt, om hans humoristiske eller obstkøne Væggeindskrifter, om hans Pulsslag, hans Diæt, hans Opførsel osv. Vi have Bind fulde af de Historier, som han har givet til Bedste om sit eget Liv, og talrige antropologiske og psykologiske Enkeltheder, som ere blevne nedskrevne, sammenlignede og klassificerede.

Af alt det Materiale har man saa draget den Slutning, at Forbryderen er et mere eller mindre vanslægtet Individ. Om Vanslægtelsens Grad er der Meningsforskelligheder, men om Hovedsagen ere alle enige, medens nogle endog gaa saa vidt, at de paastaa, at Forbryderen er baade intellektuel og moralsk abnorm, saa at han i mange Tilfælde hører hjemme ikke i en Strafanstalt, men i et Sindssygehospital. Den menneskelige Retfærdighed gruer for at straffe den Mand, som vel har syndet, men mod hvem der er blevet syndet endnu mere. Desuagtet maa vi, før vi slutte os til denne Opfattelse, omhyggelig prøve den Teori, hvorpaa den hviler, og dens Krav paa videnskabelig Anerkendelse.

Ved en saadan Undersøgelse er efter min Opfattelse det første Spørgsmaal, som rejser sig, dette: Hvor kunne vi haabe at finde Forbryderen i den for ham naturlige legemlige og aandelige Forfatning: i Fængslet som en besejret og i sine Planer skuffet Mand, eller ude, hvor han gaar paa sine Røvertog og udsøger, hvem og hvad han skal sluge.

Jeg paastaar da, at fordi han hidtil stedse er bleven studeret i Fængslet, der kun er en Episode i hans Liv, ikke hans virkelige Sfære, kende vi nu om Stunder kun et Vrængebillede af Forbryderen, ikke ham selv, og at dette atter har medført en fejlagtig Tendens i Strafferetsvidenskaben.

Straks da jeg, for at lære Trampens Liv og Væsen at kende, for over 10 Aar siden, søgte hans Bekendtskab, blev det mig klart, at jeg for at gøre det grundigt maatte gaa ganske op deri og blive en integrerende Bestanddel af

dette Liv i dets forskellige Manifestationer. Maaneder igennem har jeg derefter til forskellige Tider af mit Liv levet i den intimeste Forbindelse med engelske og amerikanske Vagabonder. I Trampklassen eller saa tæt ved den, at Overgangen næsten er umærkelig, finder man Forbrydere, saa mange man vil, som af kammeratlige eller forretningsmæssige Grunde have Samkvem med disse deres mindre ærgerrige Brødre. I næsten enhver stor By i de to nævnte Lande kender jeg mangfoldige Forbrydere, og det er lykkedes mig at blive nøje kendt med adskillige fremragende Medlemmer af denne Klasse. Jeg skal nu udtale mit Indtryk af dem, og man vil se, hvor forskellig den frit levende Forbryder er fra hans bag Fængselsgitteret indespærrede Broder.

Lombroso m. fl. inddeler Forbryderne i politiske, instinktive, Lejligheds-, Vane- og professionelle Forbrydere, men mine Undersøgelser kende kun en Klasse, den vigtigste af dem alle: Professionisten. Naturligvis kender jeg instinktive og Lejlighedsforbrydere, men de udgøre kun en meget lille Del af de udstødtes Verden, som jeg bedst kender, og kunne ikke betragtes som virkelige Repræsentanter. Hyppigst har jeg truffet Folk, som med fuldt Forsæt have taget Forbrydelsen til Profession, eller som af Forretningshensyn eksperimentere med den, og det er efter min Mening ogsaa dem, som hyppigst dukke op i vore Retsale. Men selvfølgelig forsøge de der at give sig Udseende af ikke at være Professionals, og det lykkes dem ofte at overbevise Dommeren derom, men det skyldes kun deres List og Klogskab.

Ogsaa paa et andet Punkt stiller jeg mig i Modsætning til en meget udbredt Anskuelse: de mig bekendte Forbrydere ere ikke blevne Forbrydere, fordi de ikke have set nogen Mulighed for at eksistere paa anden Maade. Saa-danne Forbrydere ere langt sjældnere, end man tror. Det er rigtigt, at Forbryderne som Regel komme fra Fattigkvartererne i de store Byer, og at Leveniveauet der, særlig

for Familier, ligger sørgelig lavt, men et løst og ledigt Menneske kan der skaffe sig sit Underhold langt lettere, end Filantroperne mene. Man kan f. Eks. med Lethed skaffe sig alt fornødent blot ved Betleri, og derved opretholder det store Flertal af dem, der ikke gide arbejde, Livet. Men Forbryderen vil ogsaa have Livsnydelser, han stræber efter Guld og al den Luksus, som er at faa for Guld, og for at opnaa det, tager han fra dem, som have Guldet. Efter hans Opfattelse kan han, hvis alt gaar godt, blive en af de øverste Titusinde, og da han har meget lidt at tabe og alt at vinde, tager han resolut Chancerne paa sig.

Jeg maa endvidere sige, at de Forbrydere, jeg kender, ingenlunde, som man i Reglen tror, ere Udskuddet af deres Omgivelser. Tværtimod staa de over deres Omgivelser og ere ofte saa begavede, at de vilde gøre sig gældende i enhver Samfundsklasse, naar de blot kunde bringes til at vinde Klarhed over deres Pligter og Rettigheder. Den modsatte Opfattelse udspringer af fejle Forestillinger om den Klasse, de Elementer, hvorfra de udgaa. Dette er i Reglen ubemidlede, der have været det saa længe, at de ere blevne saa afstumpede, saa uvante til alt bedre, at de kun sjældent gøre et alvorligt Forsøg paa at arbejde sig op af Dybet. Jeg tror endog, man kan sige, at Flertallet af dem ere fuldkommen saa lykkelige og tilfredse i deres Fattigdom og Forkommethed som Aristokraten i sit Palæ. Jeg har baade i Whitechapel og i de værste Kvarterer i New York lært hele Familier at kende, som man ikke vilde have kunnet bevæge til at bytte med rige Folk, hvis de samtidig skulde have været tvungne til at leve og opføre sig som rige Folk. Man hører dem endog beklage de rige og undre sig over, at de kunne udholde en saadan »Tvangseksistens«.

Men i disse Klasser findes enkelte, som fødes med ærgerrige Ønsker og have Energi nok til at forsøge paa at opfylde dem. De emancipere sig fra de Livsbetingelser, hvorunder deres Stand lever, men ulykkeligtvis findes der i deres Omgivelser ingen Vej til den Stige,

som fører til ærlige Beskæftigelser. Ingen blandt deres Bekendtskab har bestegt denne Stiges Trin og derved vakt deres Ærgerrighed efter at følge ham, og selv om Præsten fortæller dem, at der findes saadanne Folk, tro de ham ikke, eller de foretrække i det mindste at tro de Historier om heldig Stræben, som de læse i Politiefterretninger og Smaablade, og som ere dem langt forstaaeligere. De fleste af dem ere ganske klar paa, at man for at opnaa dette, maa forbyde sig mod Lovene, og at man bliver inde-spærret, hvis man bliver grebet, men det er deres eneste Valg mellem den forhadte, usle Sump og den tilstræbte, mulige Rigdom, og de ere fast besluttede paa at tage Risikoen.

Ikke alle disse ærgerrige besidde tilstrækkelig Energi; mange bringe det kun til Vagabondlivet, som trods dets mange Omskiftelser og Savn dog tiltaler dem mere end det Liv, de have undflyet. De mere energiske kaste sig ud i det virkelige Forbryderliv, og man kan betegne dem aandelig og legemlig som Aristokraterne blandt deres Omgivelser.

Kriminalogerne paastaa, at Forbrydernes Degeneration er fysisk, psykisk og moralsk. Jeg vil af den Grund ogsaa betragte de af mig studerede Forbrydere fra disse 3 forskellige Synspunkter.

Da jeg har vandret med tramps og kun lejlighedsvis kunnet iagttage Forbrydere, ere mine Undersøgelser naturligvis ikke skete paa samme Maade, som videnskabelige Iagttagere have gjort dem i Fængslerne. Jeg har f. Eks. ikke kunnet maale eller veje deres Hjerneskalder, jeg har hverken undersøgt deres Tænder eller følt deres Pulse, naar de vare ophidsede. Men jeg har kunnet studere deres Ansigter og indprentet mig deres Type, og jeg har kunnet sammenligne, hvad jeg saaledes har set, med billedlige Fremstillinger i Bøger og Tidsskrifter. I Reglen ere saadanne Billeder meget forskellige fra den Type, jeg kender. Kun i faa Tilfælde nærme de sig Sandheden, og hvorfor

Kunstnerne levere os saadanne Billeder, forstaar jeg ikke. I New York viste jeg engang en Forbryder en saadan Karikatur og spurgte, hvad han mente om den. Han svarede: »Naa, jeg brød mig just ikke om at se saadan ud, hvis jeg blev funden død,« en Udtalelse, som jeg fandt betegnende og rigtig. Sagen er, at Forfatterne, som skrive om Forbrydere, have udsøgt de allerværste Eksemplarer som Illustrationer i deres Bøger, og Publikum tager dem saa som Repræsentanter for hele Klassen. Man anser saaledes en tilbageflyende Pande og et forvorpent Udtryk om Mund og Øjne for typiske Elementer i Forbryderansigtet. De fleste, jeg kender, særlig af dem under 30 Aar, kunde, naar de vare velklædte, næsten optræde i enhver Samfunds-klasse, og jeg betvivler stærkt, at en uindviet Iagttager vilde være i Stand til at konstatere, hvad de i Virkeligheden ere. Efter det 30te Aar, af og til tidligere, faa de derimod virkelig et ejendommeligt Blik, som man gerne kan kalde et Forbryderblik, men som i Virkeligheden er det Menneskes Blik, som har tilbragt lang Tid i Indespærring. Jeg betvivler ikke, at Fængselsliv i store Doser og hyppig udholdt vil give selv det mest moralske Menneske af Verden et »Forbryderblik«. — Hvad de øvrige Abnormiteter angaar: Skægløshed, paafaldende Synsstyrke, Ufølsomhed over for Smerter, usædvanlig Udvikling af Underkæben, fremstaaende Kindparti, hankformede Øren, stirrende Øjne osv., kan jeg kun konstatere, at jeg ikke har fundet dem hyppigere i Forbryderklassen end blandt normale Mennesker. I de fleste Tilfælde kan en Forbryder meget godt anlægge Skæg, og han gør det gerne. At kunne forandre sit Udseende er meget vigtigt for ham i hans Funktion, og saa vidt jeg har kunnet se, har han i Almindelighed hvert andet Aar Fuld-skæg. Det siges ofte, at man kan slutte sig til Forbryder-nes Ufølsomhed af deres Tatoveringer, men dette forstaar jeg ikke. Tatovering er ingenlunde særlig smertelig, og den Smule Pine, som er forbunden dermed, føler Forbryder-eren som ethvert andet Menneske. For Resten vare de

slet ikke særlig tilbøjelige til at lade sig tatovere. Tværtimod anses det for en stor Taabelighed at anskaffe slige Kendetegn paa Kroppen, da det let kan føre til Opdagelse og Indentificering.

Ved alle slige Spørgsmaal ere Kriminalogerne ganske henviste til, hvad Forbryderen selv fortæller dem. De lade ham smage paa eller lugte til et eller andet, de stikke ham med en Naal, og hans Udtalelser herom noteres som videnskabeligt Bevismateriale. Hvoraf vide de, om han ikke følger særlige Formaal med, hvad han fortæller dem? Han ønsker maaske at synes abnorm, svækket, afstumpet, eller han finder Fornøjelse i at narre dem og siger derfor hvad som helst, der falder ham ind. Saa længe man ikke har Instrumenter, med hvilke man er i Stand til at afsløre Sandheden uafhængig af Forbryderens Udsagn, kan man umulig fastslaa, hvilke Abnormiteter Forbrydernes Sanserorganer frembyde.

Forbryderens Helbredstilstand er god. Indtil sit 25. Aar er han saa kraftig og handledygtig som nogen. Vilde han tage sig i Agt, kunde han opnaa en høj Alder. Men i Reglen begynder hans Kraft og Friskhed at tage af ved det 30. Aar. Paa den Tid har han allerede udstaaet en Del Straffe, og det ødelægger ham. I Frihed kan han udholde meget, uden at det skader ham, men bag Laas og Slaa svinde Kræfterne, og han visner hen, selv om Pønologerne sørge nok saa godt for ham. Dette Moment er næppe tillagt tilstrækkelig Betydning af dem, som kalde Forbryderen en fysisk Undermaaler. At han bliver en Undermaaler, skal villig indrømmes, men i Almindelighed først, efter at Samfundet har stukket ham ind i sine Strafinstitutter. Man skal blot stille sig ved Døren til en saadan Anstalt, naar en Fange løslades efter 10 Aars Fængsel, og se, hvordan han ser ud. Jeg har en Gang gjort det og har aldrig set et værre Vrag af en tidligere kraftig Mand: en paa Legeme og Sjæl nedbrudt Skabning, et Offer for Laster, som han vilde have afskyet som fri Mand.

Da Forskerne have fundet Forbryderen fysisk syg og svækket, er det kun rimeligt, at de fandt ham aandelig lige saa abnorm — men heller ikke deri er jeg enig med dem.

Kriminalogien mener f. Eks., at Mangel paa Villieskraft er en af Forbryderens Hovedsvagheder, men uden for Fængslet, i det fri, er en stærk Villie særlig karakteristisk for Forbryderen, navnlig i hans yngre Aar, og kunde man blot bringe dem til at vælge ærlige Sysler, vilde de drive det saare vidt. Desværre gaa alle deres Bestræbelser derimod ud paa at udføre, hvad Samfundet kalder for og straffer som Forbrydelser. De mene hurtigere at kunne drive det til noget i deres Kald end i ethvert andet, og de sætte hele deres Energi ind paa at naa deres Ærgerrigheds Maal. Men da denne Ærgerrighed gaar stik imod enhver ærlig Stræben, betegner man ham som villiesvag o: i Forhold til disse ærlige Bestræbelser. Ogsaa denne uheldige Terminologi kommer af, at man antager Forbryderen i Fængslet for Forbryderen i Frihed. Bag Gitteret bliver han virkelig noget medtaget og kan vanskelig samle sig til noget, men det ligger mere i Fængselslivets Tryk end i en medfødt Svaghed. Under saadanne Livsforhold vilde selv den stærkeste Villie brydes, og maaske Ikke-Forbryderens nok saa hurtig som Forbryderens, der dog efter hele sin Virksomheds Art altid regner med og er indrettet paa til Tider at være indespærret. Paa samme Maade kan man gendrive Beskyldningen for Utaalmodighed, som ofte rettes mod Forbryderen. Her er netop Tramps et godt Eksempel. Som Klasse er det de taalmodigste Mennesker, der findes, i Stand til at taale, hvad det skal være, af Vanskeligheder og Besværigheder, uden at miste Humøret. Hvor findes et mere stoisk Menneske end den amerikanske »Hobo«, naar han i det skrækkeligste Vejr venter paa en Kulbunke efter Godstøget, der skal befordre ham videre. Han venter hellere Dage igennem, end han betaler en Billet, og han foragter dybt Dilettanten, som opgiver at vente og kører videre som betalende Passager. Efter at have opnaaet en vis Alder,

taber Forbryderen ofte denne Taalmodighed, men da er hans Sjælsligevægt netop bleven brudt af Fængselslivet. Endog Trampen er i Fængslet mindre taalmodig end i det fri, og dog er hans Ophold der saa kort og derfor meget lettere at udholde end i de egentlige Strafanstalter. Jeg kan her tale af egen Erfaring, thi som amerikansk Tramp har jeg ogsaa maattet tage min Portion Fængselsliv; og jeg har aldrig været saa utaalmodig og nervøs som i de Tider, medens jeg paa den anden Side aldrig har følt mig saa vel og saa spænstig som paa Marchen. Naar en Frihedsberøvelse paa nogle faa Dage kan udøve en saadan Virkning paa en ganske frivillig Fange, hvorledes maa saa ikke Frihedstab i Aarevis indvirke paa en Mand, der hader Fængslet værre end Døden, og som ikke engang er sikker paa, om ikke, naar hans Straffetid er omme, en ny Arrestordre venter paa ham. Kriminalogerne, der tro paa Forbryderens medfødte Nervesvækkelse, vilde gøre vel i at prøve deres egne Nerver ved frivilligt Ophold i et Fængsel; de vilde da mærke, hvor let den naturlige Ligevægt kan rystes.

At Forbryderen er Epileptiker, er en ofte antaget Sætning, som særlig Lombroso tillægger stor Vægt. Jeg har paa Marchen aldrig truffet en epileptisk Forbryder og erindrer ikke, at Tramps og Forbrydere nogen Sinde have talt om dette Emne paa en Maade, som om denne Sygdom var almindelig blandt dem. Men det er et yndet Trick hos Tramps at hykle Epilepsi, og jeg har set det udført med overraskende Naturtroskab. Jeg ved ikke, om Forbryderne gøre det samme i Fængslet, men ere de lige saa drevne deri som Tramps, tror jeg gerne, at selv den største Specialist kan lade sig skuffe. — Heller ikke har jeg kunnet finde, at Sindssygdom er særlig hyppig blandt Forbryderne. Hos Personer under 25 Aar kender jeg ikke et eneste sikkert Tilfælde, og de faa ældre Folk, hos hvem jeg har konstateret det, havde lange Fængselsstraffe bag sig, der utvivlsomt i hvert Fald have medvirket til Aandsforstyrrelsen.

Det bedste Bevis for Forbryderens logiske Evne er det Faktum, at han øjeblikkelig ophører med Forbrydelsen, saa snart han bliver overbevist om, at den ikke betaler sig. Selv i Begyndelsen af sin Løbebane er han ikke sikker derpaa, men da har han som sagt saa meget at vinde og saa lidt at tabe, at han løber Risikoen. Men efter nogen Tids Forløb, tidligere eller senere, alt efter det Held, han har, udfinder han i Reglen, at det ikke betaler sig, eller i det mindste, at han ikke er snedig nok til at gøre det rentabelt, saa opgiver han det og bliver, hvad jeg vil kalde en afskrækket Forbryder. Hos Forbryderne er der delte Meninger om, hvor mange Aars Fængsel der maa til for at overbevise en Mand om, at hans Forretning ikke betaler sig, men efter min Erfaring skulde jeg tro, at 10—15 Aar er nok til at spolere Forretningen for Gennemsnitsforbryderen. Nogle klamre sig rigtignok endnu efter 20 Aar bag Gitteret til Forretningen, men det er i Reglen Folk, som have haft ualmindeligt Held med store Foretagender, og som blot ville forsøge endnu en Gang at vinde det store Lod. Den vigtigste Grund til, at en Forbryder er bange for at arbejde videre efter 15 Aars Fængsel, er, at han efter denne Tid vil faa den saakaldte Rysten, en af de uhyggeligste Forstyrrelser, som den menneskelige Organisme er underkastet. Den beskrives forskellig, men alle Beskrivelser stemme overens i, at den angrebne gribes af en saadan Rædsel for Opdagelse, at alle hans Lemmer overfaldes af en uophørlig Rysten. Man kender Eksempler paa, at Forbrydere maa lade et næsten fuldendt »Arbejde« i Stikken, fordi denne Rystelse pludselig kom over dem. Komme disse Anfald regelmæssig, bliver vedkommende ude af Stand til ethvert Arbejde og ender sit Liv i de udskudtes allerværeste Klasse som »Tomatbøssetramp«.^{*)}

^{*)} Herved forstaas de allersleste Tramps, der ikke engang betle, men søge deres Føde af Skraldebøtter og bortkastede Konserverdaaser.

Det er interessant at lægge Mærke til, hvorledes Forbryderne drage Grænsen mellem Held og Uheld. I Reglen anses en Mand for temmelig heldig, naar han har 8—10 Maaneders »Ferie« mellem to Straffetider, og naar han i den Tid faar gjort tilstrækkelige Togter til at holde sig skadesløs for den næsten med Sikkerhed forestaaende Straf. I Reglen gaar ganske vist Fortjenesten hurtig op i Svir og Sværm, men der gives ogsaa praktisk kloge Forbrydere, som i de 8 Maaneders Ferie kunne sikre sig for en Aarrække. Jo flere Straffe han maa udstaa, desto hensynsløser og ubetænksommere bliver han, og der er mange Forbrydere, som nøjagtig vide, at 6 Maaneders Frihed er det eneste, de kunne regne paa. Denne Tid er imidlertid for kort til at kunne gælde som Erstatning for det haarde Fangeliv, og Forbryderen er da i Reglen klog nok til at opgive Forretningen. Han siger da sine mere udholdende Brødre Farvel og slutter sig til Trampklassen, hvor han mødes med Kammerater, der tidligere have sluttet sig til. Han bliver en Tramp, fordi denne Løbebane har mest Lighed med den, han forlod. Den forskaffer ham ikke alene al Slags Tidsfordriv, men den sætter ham ogsaa i Stand til at holde vaagent Øje med de gamle Kammerater fra Forbryderverdenens højere Klasser, og det sætter han den største Pris paa.

Blandt alle Forbrydere ere Bedragere og Indbrudstyre de mest begavede. Deres naturlige Forstand hæver dem højt over Gennemsnitsmenneskene, og jeg har ikke kunnet opdage en eneste aandelig Mangel hos dem, før de have udstaaet lange Fængselsstraffe. Jeg har kendt Folk, som stammede fra de dybeste sociale Lag, men som i Fængslet have læst flere filosofiske og historiske Værker, end en almindelig Student kan rose sig af, og som vare i Stand til at føre en overordentlig fornuftig Samtale om disse Spørgsmaal. Bl. a. kendte jeg en Forbryder, som i Fængslet udviklede sine Kundskaber udelukkende for »Forretningens«

Skyld i en bestemt Gren af Kemien — han gjaldt paa den Tid for mere eller mindre sindssyg.

Fængselsmænd lade sig ofte groft narre af Forbryderne med Hensyn til deres Kundskabstrin. I mange Fængsler belønnes Flid og Fremskridt i Kundskaber paa samme Maade som god Opførsel, og da den almindelige Fange har al Grund til at stræbe efter alle de Fordele, som kunne opnaas, saa forsøger han at gøre Fremskridt paa sin Maade. Og hvad er det for en Maade? Meget ofte saaledes, at han paa Fængselsmændenes Spørgsmaal om hans Kundskaber lader, som om han ikke engang kan Alfabetet, og faar som Følge deraf meget lette Opgaver. Derved bliver han i Stand til at gøre hurtige »Fremskridt« og faar Ros af sine Lærere for Lærevillie og -Evne. Han kommer hurtig op i en højere Klasse og avancerer videre, indtil han har opnaaet alle de Fordele, som Flid kan bringe. Andre udgive sig for uvidende for at synes uerfarne og uskyldige. I overmaade mange Tilfælde er overhovedet Forbryderen adskillig klogere end de Folk, som eksaminere ham, og Statistikken over hans Kundskaber er derfor ikke meget værd. Vilde eller kunde den vordende Kriminalog en Gang i et Tramptilflugtssted høre paa, hvad Forbryderne fortælle hinanden om den Maade, hvorpaa de ere blevne eksaminerede, kunde han lære snedigere Metoder til saadanne Undersøgelser.

Herhen hører en anden Kendsgerning: Professionsforbryderen er i sin egen Klasse aldeles ikke saa revolutionær, som han synes, naar han udplyndrer de øverste Klasser. Utvivlsomt er hans Holdning over for Samfundet uerbødig og anarkistisk, og det er ham som Regel ganske ligegyldigt, hvad der bliver af Samfundet, naar det kun lykkes ham at bringe sit lille Lam i Sikkerhed. Men blandt sine egne Omgivelser er han et yderst konservativt Menneske. Der gives f. Eks. ingen Klasse, i hvilken høj Alder og moden Dom ere mere højagtede; i Almindelighed ere de unge Mænd — altsaa det radikale Element — henviste til anden Plads. Ved deres Sammenkomster venter man stedse, at

de underordne sig de ældre, og intet bedømmes saa strengt som Uforskammethed i denne Retning. Jeg tror, at dette er et Karaktertræk hos Forbryderen, som vil tælle til hans Gunst, hvis man blot kunde vinde ham for et ærligt Liv; i politiske Spørgsmaal vilde han, hvis han blot havde Andel i denne Verdens Goder, uden Undtagelse staa paa den konservative, ikke paa den radikale Side.

Jeg kommer nu til Spørgsmaalet om Forbryderens moralske Ansvarlighed. Kan man gøre ham ansvarlig for hans Misgerninger, eller er han en *moral insense* ude af Stand til at skelne mellem Ret og Uret? Instinktforbryderen maa være uansvarlig og burde behandles som sinds-syg. Efter mit Kendskab til ham kan han ikke gøre for sine Forbrydelser, det er ham medfødt at begaa saadanne, og den barmhjertigste Maade at behandle ham paa var at anbringe ham et Sted, hvor han ikke kan fortsætte sine Angreb paa Samfundet, og hvor han kan blive behandlet af Specialister. Men som før bemærket ere disse Forbrydere ikke talrige. Professionsforbryderen er langt hyppigere, og han maa som Regel betegnes som fuldt ansvarlig. Det siges ofte, at hans Utilregnelighed fremgaar af, at han ingen Anger føler over sine Gerninger, men dette beror paa et utilstrækkeligt Kendskab til hans Liv. Han har to Moralsystemer, et for hans Kald, et andet for hans Privatliv. Det første lyder saaledes: Samfundet er færdigt med mig, naar jeg har udstaaet min Straf — jeg stiller mig naturligvis paa samme Standpunkt. Det hele er en Handel: jeg tager noget fra Samfundet og giver som Betaling saa og saa mange Aar af mit Liv. Er jeg i Forhaanden, saa meget bedre for mig, er det Samfundet, saa meget værre for mig; derved er intet at gøre. Saa længe han er i sit Kald, finder han det fair at træde i Skranken for dette, og han undgaar og misbilliger de Folk, som offentlig udtale sig imod det. Saaledes er hans Forhold over for Omverdenen. Men i hans Privatlivs Skygger er han en ganske anden Mand, og der maa vi studere hans Etik. Hans per-

sonlige Moralkodeks kan tage det op med hvilken som helst anden Samfundsklasses, og der gives ingen, i hvilken ærlig Adfærd prædikes med større Alvor og uærlig Adfærd bedømmes strengere. Gennemsnitsforbryderen vil staa Last og Brast med sine Kammerater, og den eneste, han ikke tolererer, er Forræderen. Jeg har aldrig set noget tilsvarende til den Anger, en saadan Forræder udviser, naar han afsløres af sine tidligere Kolleger. Det hændte for nogle Aar siden, at jeg i mit Trampliv kom til at sidde i samme Arrest som et Kronvidne. Han var løsladt af Fængslet, fordi han havde lovet at vidne mod en gammel Mand, der ansaas for Hovedmanden ved en begaaet Forbrydelse, og han boede nu i Arresten indtil Forhandlingernes Slutning. Ulykkeligvis havde nogle af Fangerne tidligere kendt ham, og de behandlede ham saaledes, at Livet blev ham uudholdeligt, og han var lige ved at gøre en Ende paa det, før han fik aflagt sit Vidnesbyrd. Om Natten i Søvn kunde man høre ham stønne, som om han laa paa Pinebænken, og om Dagen sneg han sig rundt i Gangene som en pryglet Hund. Han aflagde sit Vidnesbyrd og skulde derpaa dimitteres, men Dagen forinden fandt man ham død i sin Celle. Han havde hængt sig. Da de andre Fanger hørte det, stemtes de mildere mod ham, men de mente dog, at Selvmordet var den eneste rette Løsning af Spørgsmaalet. Kriminalogerne pleje at udlægge Forbrydernes stærke Kammeratskabsfølelse som Selvopholdelsesdrift, Frygten for, at de alle skulle blive hængte, naar de ikke alle hænge sammen. De paastaa, at det er Forbryderen ganske ligegyldigt, hvordan det gaar hans medskyldige, saa længe han selv har Held med sig, og at hans Venskab ikke er nogen virkelig altruistisk, ægte Følelse. Dette stemmer ikke med mine Erfaringer; de Forbrydere, jeg har kendt, kunde aldrig vide, om jeg vilde gengælde de Tjenester, de viste mig, i de fleste Tilfælde havde de endog al mulig Anledning til at tro, at det slet ikke stod i min Magt at yde dem de Tjenester, som de behøvede. Desuagtet er jeg altid bleven

behandlet af dem med en Uselviskhed, som endog en Tolstoi vilde have beundret. Ved deres Sammenkomster er jeg altid bleven gæstfrit modtaget, og jeg har ikke kendt nogen Forbryder, der ikke vilde have givet mig sine Penge og sin Bistand, hvis jeg havde tiltrængt nogen af Delene. Dette Kammeratskab viser sig i alle hans Berøringer med Folk, som have det mindste med hans Liv og Bestilling at gøre, og det er en bekendt Sag, at han gerne deler sit sidste Stykke Brød med en Kollega. Forbryderen beklager det ligesaa dybt som andre Mennesker, naar han maa nægte en Kollega Opfyldelsen af en Bøn eller være uvenlig imod ham, og jeg er aldrig af en Forbryder bleven bagvasket, bedraget eller blot gjort Nar af bag min Ryg.

Der er ogsaa Omstændigheder i hans Forhold til Omverdenen, som han i sit eget Hjerte beklager og sørger over i lige saa høj Grad som over slette Handlinger inden for hans egen Verden. Han føler sig f. Eks. altid nedslaaet, naar han har taget Pengene fra fattige. Det hænder undertiden, at han tager fejl af Huset eller af sit Offers Rigdom, og naar han da opdager, at han har udplyndret en fattig Mand eller en, som daarlig kan taale Tabet, saa skammer han sig og har ingen Glæde af sit Rov. Han staar fra Fødsel og i Tænkesæt de fattige for nær til ikke at føle Anger over en saadan Handling, og jeg kender Tilfælde, i hvilke han har sendt Pengene tilbage, naar han har erfaret, at bestjaalne trængte mere til dem end han selv. Han angrer ogsaa et Drab mere, end man almindeligvis tror. Man plejer at tænke sig Forbryderen som et Menneske, der ikke har nogen Agtelse for andre Menneskers Liv og derfor dræber uden Samvittighed, men dette er ingenlunde Regel. Professionisten dræber aldrig, naar det kan undgaas, og sker det endelig, er han beredt til at lide Dødsstraf derfor. Han er i Reglen overbevist om, at paa Mord følger Dødsstraf, og jeg har ofte hørt Forbrydere udtale deres Forbavselse over, at Mordere faa saa lette Straffe. Ved Forbrydersammenkomster er det et yndet Sam-

taleemne, om Dødsstraf eller livsvarigt Fængsel er at foretrække. Majoriteten var i Reglen for livsvarig Indespærring selv uden Haab om Benaadning, men jeg har aldrig hørt nogen knurre over Dødsstraffens Retfærdighed. — En anden herhen hørende Ejendommelighed ved Forbryderne er, at de meget beklage at finde nogen i deres Rækker, som stammer fra en bedre Klasse. De ere uden Undtagelse bedrøvede over, at han har mistet sin Kaste, uanset de Omstændigheder, der have bragt ham til Fald, og viser han Anger og Lyst til at forbedre sig, ere de meget ivrigere efter at hjælpe ham tilbage til et ærligt Liv, end de vilde være det for sig selv.

Filantroper kunde lære megen Barmhertighed af Forbryderen. Hans Tanke er, at det er bedre at bevare et Medlem af en højere Klasse for Fald, end at hjælpe et Medlem af en lavere Klasse ind i en højere — en Filosofi, som jeg ganske billiger.

Næsten alle mig bekendte Forbrydere have paa et eller andet Tidspunkt af deres Liv følt Sorg over, at Omstændighederne have ført dem ind paa Forbryderbanen. Saadan Anger varer maaske meget kort, og overdreven Ligegyldighed følger ofte bagefter, men saa længe den varer, er den sand og oprigtig. Alle Forbrydere, som jeg har kendt nærmere, have skriftet slige Ting for mig og have derved tillige aflagt en anden Tilstaaelse: Beklagelse over, at det nu var for sent at begynde et nyt Liv.

Dette er i flygtige skitserede Omrids de Indtryk, jeg har faaet af Forbryderen i det fri. De Fejl, Kriminologerne gøre, ere efter min Mening følgende: De have ikke gjort sig klart den skæbnesvangre Indflydelse, som Frihedsberøvelserne udøve paa Forbryderens Konstitution. De have ladet sig skuffe med Hensyn til hans Intelligens, og de have bedømt hans Moral ene og alene efter den Holdning, han indtager over for Samfundet, ikke efter den, han viser over for sine Lige. Jeg tror, at de i Stedet for at studere Forbryderhjerner med forskellige Resultater for hver enkelt

Forsker skulde studere Forbrydermilieuet, thi før det er sket grundigt og samvittighedsfuldt, kan Forbryderen slet ikke forstaas og behandles videnskabeligt.

Saa vidt vi imidlertid kende Forbryderens nuværende Forhold, lærer han os selv, hvad vi skulle gøre med ham. Jeg har talt om den »afskrækkede« Forbryder, der opgiver Forbryderbanen, fordi han finder, at den ikke betaler sig. Lad os lægge Mærke til, at det er Straffen eller Disciplineringen, der indgiver ham denne Slutning. Her have vi god Pønologi. Naar en Mand med Vidende og Villie øver Uret, maa han disciplineres, indtil han har begrebet, at Samfundet ikke vil finde sig deri. Den afskrækkede Forbryder er en paa denne Maade belært Forbryder. Nu da han er blevet en Tramp, maa det samme Princip atter anvendes paa ham, indtil han bliver en afskrækket Tramp. Det er den Behandling, som Samfundet maa lade den forsætlige Lovovertræder blive til Del.

Hvis mit Studium af Forbryderen har modnet et positivt Resultat hos mig, saa er det den Overbevisning, at han er fysisk, psykisk og moralsk fuldt ansvarlig, og at den Energi, med hvilken han har arbejdet sig ud af sin Fattigdom, ogsaa indeholder Muligheden for og Løftet om et bedre Liv, hvor ulykkelig han end kan være i sin Herkomst og i sine Omgivelser.

Og forhaabentlig kunne vi da imødesee en Dag, da ogsaa hans Klasse regenereres, da han kan blive født til noget bedre end til Forbrydelse.

A. G.